Ik heb de servetten al

Garritdina wil de hele zaal op de bruiloft,
Hanske had om een keuken gevraagd.

Inhoudsopgave

1. De aankondiging bij de pauze
2. Een schoenendoos en een rekenmachine
3. Henkjan laat zich op de lijst zetten
4. Tien zondagen, in natura
5. Het boekje staat op haar eigen naam
6. Wie gaat er zaterdag mee?
7. Tweehonderd euro verschil
8. Vrijdag vijf uur, of hij komt niet
9. Wat Wolterus ervoor terugwil
10. Negentig stoelen, honderdzestig namen
11. De trommel naast de deur
12. Hakken in de verse lijm

Hoofdstuk 1- De aankondiging bij de pauze

Op de helft van de vloer die er nog lag, draaiden veertig mensen een wals af. Hent Hemmelder zat achter het orgel tegen de linkerwand met zijn bril op zijn voorhoofd en keek over de dansers heen naar de achterwand; de bladmuziek stond voor hem open en hij sloeg hem niet om.
"Korter!" riep hij zonder te stoppen. "Kleine passen, mensen."
Ze namen kleine passen. Een paar in dezelfde kleur groen kwam bij elke vierde maat bij de stoelen uit en draaide daar om alsof dat zo hoorde. Achter de twee stapels klapstoelen lag de andere helft van de zaal open: balken in het zand, een kruiwagen met de bak omhoog, een rol onderlaag tegen de muur. De lamp boven dat stuk was uitgedraaid.
Garritdina Nijhof zat op de tweede rij met haar jas over haar knieën en haar tas op haar jas. Wolterus Bossink kwam langs de buitenbocht aanlopen, één schouder lager dan de andere, en bleef voor haar staan tot ze opkeek.
"Nijhof."
"Bossink."
"Deze is langzaam," zei hij.
"Je vraagt het elke week."
"Dan heb ik het elke week gevraagd."
Ze legde haar jas over haar tas en kwam omhoog. Haar hand ging niet in zijn hand maar op zijn mouw, boven de elleboog, waar ze hem vasthield zoals je in de bus een

stang vasthoudt. Wolterus keek er een maat lang naar en begon te lopen.
Hij liep een halve tel voor de muziek uit en hij neuriede een halve tel voor de muziek uit, een toon hoger dan het orgel.
"Hent laat er veren onder zetten," zei hij. "Blokjes, onder de balken. Dan dans je op lucht."
"We dansen op de helft van de lucht."
"Voor het voorjaar ligt hij."
Over zijn schouder keek ze naar het zand en rekende uit hoeveel stoelen daar bij konden als er een vloer lag. Ze kwam op negentig en begon van voren af aan.
Naast hen telde een vrouw hardop voor haar man, een-twee-drie, een-twee-drie, en de man keek bij elke drie naar beneden om te zien of het klopte.
"Je stuurt," zei Wolterus.
"Ik stuur niet."
"Je stuurt wel. Je stuurt al twee jaar."
Bij de bar stond Antonia Hemmelder met de koffiekan in haar hand naar de voeten te kijken, niet naar de gezichten. Hent liet het laatste akkoord staan tot het uit zichzelf wegging, trok zijn bril van zijn voorhoofd naar zijn neus en boog zich voorover naar de zaal.
"Twintig minuten," zei hij. "Koffie staat."
Daarna werd het de drukte van de pauze: stoelen die achteruit over de planken gingen, mannen die hun colbert uittrokken en over de rugleuning hingen, een rij voor de bar die uit drie rijen bestond. Antonia schonk in met één hand aan de kan en één onder de kan. Naast de kassabak lag een stapeltje kaartjes, met de blauwe van de losse gasten bovenop en de bruine eronder, en daarnaast een trommel met kniepertjes die van vorige week over waren.

Garritdina ging niet in de rij staan. Ze trok een klapstoel van de bovenste stapel, klapte hem open voor de bar en hield hem met haar voet tegen de vloer.
"Houd jij hem vast," zei ze.
Wolterus pakte de leuning met twee handen. Ze stapte erop, eerst met één voet, toen met twee, en kwam met haar hoofd tot net onder de tl-balk. Antonia schoof een limonadeglas over de bar naar haar toe zonder te vragen waarvoor, en legde een theelepel ernaast.
De eerste keer tikte Garritdina te zacht. De tweede keer schoot er een scheut koffie over de rand van iemands kopje en keek de hele zaal om.
"Mensen," zei ze. "Zaterdag trouwt mijn dochter."
"Wat zegt ze?" zei een man achterin.
"Zaterdag," zei Garritdina, harder, "trouwt mijn dochter Hanske. Hier. In deze zaal. De hele zaal, met warm buffet erbij, en iedereen die hier zondags komt dansen is welkom."
Eén vrouw begon te klappen, in haar handpalmen, en de rest kwam er twee tellen later bij. Iemand vroeg of je de auto achter kon zetten. Iemand anders vroeg of de bruid er zelf ook was.
"Die werkt 's nachts," zei Garritdina. "In het brood."
"Hoe laat gaat de deur open," zei de man die zijn auto achter wilde zetten.
"Half vier. En het orkest van Wierden komt, zeven man, met de trombone."
"Zeven man," zei hij, en hij rekende dat verder uit op de rand van de bar, met zijn vinger, zonder dat iemand hem had gevraagd wat hij uitrekende.
Op de derde rij zaten Riek en Dien met hun kopjes op hun knieën.
"Wat geef je dan," zei Riek.

"Vijfentwintig."
"Is dat per persoon."
"Dat is per envelop," zei Dien. "Wij zijn één envelop."
"Bij de jongen van Grevink gaven we twintig en dat was in Rijssen."
"Daar waren kroketten. Dit is warm buffet."
"Dan wordt het vijfentwintig," zei Riek, "of dertig als er saté is."
"Er is saté," zei Garritdina van de stoel af.
Riek zette haar kopje op de vloer en haalde haar portemonnee uit haar tas, niet om iets te betalen, maar om te kijken wat erin zat. Twee rijen verder stond een man op die zei dat ze bij hem thuis vier man waren en dat hij dat dan maar in één keer deed.
Antonia zette de koffiekan op de warmhoudplaat. Ze tikte het stapeltje kaartjes recht met twee vingers, aan de bovenkant en aan de zijkant, zoals ze dat om kwart over twee ook deed, en liet haar hand er daarna op liggen.
"Wist jij dat?" vroeg Dien over de bar.
"Ik hoor het nu," zei Antonia.
Hent zat al weer op zijn kruk. Hij telde geen twintig minuten af en hij riep niets om; hij zette de volgende wals in terwijl de helft van de zaal nog met een kopje in de hand stond, en de voorste twee paren schoven hun kopjes op de bar en gingen de vloer op.
Garritdina stapte van de stoel. Ze gaf Wolterus de theelepel in zijn hand omdat ze niet wist waar hij anders heen moest, en klapte de stoel dicht tegen haar been.
"Zaterdag," zei Wolterus. "Dan laat ik mijn schoenen nog zolen."
De koelkast viel met zijn klapdeur dicht en sprong weer half open, zoals hij dat al twee winters deed. Antonia zette hem met haar heup aan, pakte een bierkaartje uit

het bakje bij de tap en schreef er op de achterkant een getal op. Vier cijfers. Ze zette er geen naam bij en geen datum, keek er zo lang naar dat de pen een punt in het karton drukte, en schoof het kaartje onder de kassabak, met de bedrukte kant naar beneden.
Hent kwam om de bar heen, trok de klapdeur open en haalde er een flesje cassis uit. De dop draaide hij eraf en legde hij naast de spoelbak.
"Ik neem morgen de map mee," zei Antonia.
Hij hield het flesje bij de hals.
"Naar Deventer. Met de bus van negen, en dan loop ik."
"Dinsdag moet de lijm liggen," zei Hent.
"Dat zei je zaterdag ook."
Hij keek naar de kassabak. Zij legde haar doekje over de rand van de spoelbak en liet het daar hangen.
In de zaal sloeg iemand twee stoelen tegen elkaar. Hent zette het flesje terug op de bar, nog vol, en ging naar het orgel, waar hij zijn bril weer op zijn voorhoofd schoof voor hij ging zitten.
Antonia draaide de dop op het volle flesje en zette het terug in de kou.
Zilver of grijs, dat was onder die kap niet uit te maken.
Garritdina had de doos tussen haar knieën op de bank bij de kaartjesautomaat gezet en het deksel op haar schoot gelegd, en op het deksel lag het bonnetje van de partyservice, met de achterkant naar boven.
Honderdveertig maal vijfentwintig.
Honderd maal vijfentwintig was vijfentwintighonderd, dat ging. Veertig maal vijfentwintig was duizend, dat ging ook. Ze schreef 3500 op en zette er 4000 onder, met een streep eronder, en wat er overbleef schreef ze aan de zijkant: 500.

Haar duim ging over de cijfers en nam ze mee. Het bonnetje was van dat glanzende papier waar potlood niet in wil, en de pen die ze uit de tas had moeten halen deed het alleen als ze hem schuin hield.
Op het bord boven de kap stond de stoptrein van negen minuten later dan er op haar kaartje stond. Aan de overkant stond niemand. Verder op het perron ging een jongen met een hengel voorbij, met de hengel in twee delen onder zijn arm, en hij keek naar de doos tussen haar knieën en liep door naar het eind van het perron, waar hij ging staan waar nooit iemand gaat staan.
Dertig per envelop. Honderdveertig maal dertig was vierduizend tweehonderd, dat klopte, maar dertig vraag je niet van mensen die met de bus komen. Vijfentwintig is wat je geeft; dat hadden ze op de derde rij zelf gezegd, met het kopje op hun knie.
Ze schreef 3500 nog een keer op, lager, en keek wat er onder vandaan kwam.
Op de voorkant van het bonnetje stond wat Bennie Stroetinga er met blokletters op had gezet: 140 couverts, warm, saté, en daaronder het bedrag met een punt in de duizenden en twee nullen achter de komma. Ze draaide het bonnetje twee keer om en legde het weer met de achterkant naar boven.
De servetten zaten in de doos in rollen van tien, met een papieren bandje eromheen. Ze haalde er een rol uit, schoof het bandje eraf en rolde één servet uit over haar knie, plat gestreken met de vlakke hand. In het licht van de kap was de rand zilver. Op haar knie was hij grijs, met een glans erin die er alleen in zat als ze hem bewoog. Honderdveertig hiervan, en dan nog voor onder de schalen.